

Date: 17th December-2024

**KOLLEJ O'QUVCHILARIGA ESTRADA XONANDALIKNI O'QITISH
METODIKASI**

**Tursunov Rustam Aminovich
Ergashev Shoxruz Rustamovich**
Respublika musiqa va san'at kolleji

Annotatsiya: Ushbu maqolada kollejlarda estrada xonandaligini o'qitish metodikasi tahlil qilinadi. Maqolada estrada xonandaligini o'rgatishda ovoz texnikasi, musiqa tahlili, sahna madaniyati va ijro usullarini o'z ichiga olgan yondashuvlar muhokama qilinadi. Xonandalik san'ati o'quvchilarga musiqa janrlarini to'g'ri tushunish, ovoz va nutqni boshqarish, sahnada o'zini tutish va auditoriya bilan aloqani o'rnatishni o'rgatishni taqozo etadi. Shuningdek, maqolada o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va san'atga bo'lgan hurmatni shakllantirish muhimligi ta'kidlanadi. Bu metodika xonandalik san'ati bo'yicha yangi avlod musiqachilarini tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: Estrada xonandaligi, ovoz texnikasi, musiqa tahlili, sahna madaniyati, ijro uslubi, sahnada o'zini tutish, vokal mashqlar, musiqa janrlari, san'atga hurmat, ijodiy salohiyat.

Estrada xonandaligi — bugungi kunda yoshlar orasida eng mashhur va talabgir kasblardan biridir. Xonandalik san'ati musiqaning bir turini ifodalash bo'lib, o'zining ijtimoiy va madaniy ahamiyati bilan ajralib turadi. Kollej o'quvchilariga estrada xonandaligini o'rgatish, ularning san'at va ijro texnikalarini rivojlantirish, ayniqsa, bo'lajak musiqachilarni tayyorlashda muhim o'rin tutadi. Ushbu maqolada estrada xonandaligini o'qitish metodikasining asosiy tamoyillari, uslublari va amaliy yondashuvlari haqida so'z yuritiladi.

Estrada xonandaligini o'qitishda muhim jihatlardan biri – yosh xonanda va o'quvchilarni san'atga muhabbat bilan tanishtirish va ularni musiqaning nazariy va amaliy tomonlarini birgalikda o'rgatishdir. Bunda, xonandalik ijrosining texnikasini o'rgatish, ovoz va nutqni boshqarish, musiqa tahlili, hamda sozlash va ijro uslublari muhim o'rin tutadi.

Estrada xonandalik san'ati ovozga katta talab qo'yadi. O'quvchilarni ovozini to'g'ri boshqarishni o'rgatish uchun ularni quyidagi mashg'ulotlarga jalb qilish zarur:

- Xonanda ovozini to'g'ri chiqarish va uzoq vaqt davomida ovozini saqlash uchun chuqur nafas olish texnikasini o'rganishi lozim.
- Xonandalar ovozini o'stirish uchun maxsus vokal mashqlarini bajarishlari kerak. Bu mashqlar orqali ovoz diapazonini kengaytirish va har bir tonni to'g'ri ifodalashni o'rganish mumkin.
- Xonandalar so'zlarni aniq va tushunarli talaffuz qilishni o'rganishlari kerak, chunki estrada xonandasi uchun aniq nutq va talaffuz muhim ahamiyatga ega.

Date: 17thDecember-2024

Estrada xonandaligi faqat texnik jihatlar bilan cheklanmaydi, balki musiqaning ritmik va melodik tuzilmasini tushunish, tahlil qilish va o'z ijrosida to'g'ri aks ettirish zarur. Shu bois, o'quvchilarga quyidagilarni o'rgatish muhim:

- Xonanda o'zining ijrosini har xil musiqiy janrlarga moslashtira bilishi kerak. Estrada musiqasi keng janrlarni o'z ichiga oladi: pop, rok, rap, jazz va boshqalar. O'quvchilarga bu janrlarning o'ziga xos xususiyatlarini o'rgatish zarur.

- Musiqa va ritmni to'g'ri aks ettirish uchun xonanda bu sohada o'zini sinovdan o'tkazish zarur. Bu mashqlar orqali o'quvchilar ritmni to'g'ri sezish va musiqaning tuzilmasini tushunishni o'rganadilar.

- Estrada xonandalari ko'p hollarda musiqa jarayonida improvizatsiya qilishadi. O'quvchilarga musiqa kompozitsiyalarida o'z ijodlarini namoyish etish va yangi elementlar qo'shish usullarini o'rgatish zarur.

Sahna madaniyati va to'g'ri sahnada o'zini tutish estrada xonandalari uchun juda muhimdir. O'quvchilarga sahnada ishonch bilan turish, harakatlarni boshqarish, auditoriya bilan aloqani o'rnatish, kiyim va tashqi ko'rinishga e'tibor qaratish zarur. Shuningdek, xonandalikning o'ziga xos imidji va uslubi ham o'qitish jarayonining ajralmas qismidir.

- O'quvchilarni sahnada to'g'ri turish va ifodalashni o'rgatish, auditoriya bilan aloqani o'rnatish uchun ko'plab mashqlar va amaliyotlar o'tkazilishi kerak.

- Xonandalar sahnada o'zlarini qanday tutishlari, harakatlarini qanday boshqarishlari va tomoshabinlar bilan aloqani qanday o'rnatishlari muhim. Bunda, tananing nutq va his-tuyg'ularni to'g'ri ifodalashdagi roli ham katta.

Estrada xonandaligini o'qitishda metodik yondashuvlar nafaqat ijro texnikasiga, balki musiqaga bo'lgan qarash va hissiyotlarga ham bog'liq. O'quvchilarga san'atga hurmatni, musiqa orqali inson qalbiga ta'sir ko'rsatishni o'rgatish kerak. Ushbu maqsadga erishish uchun:

- O'quvchilarga musiqani sevishga va uning chinakam go'zalligini tushunishga yordam berish zarur. Bu, o'z navbatida, ular uchun ijodiy yondashuvni shakllantiradi.

- Har bir o'quvchining individual imkoniyatlarini, qobiliyatlarini aniqlash va ularga individual yondashuvni o'rnatish o'qituvchining asosiy vazifasidir.

Xulosa

Estrada xonandaligini o'qitish metodikasi ijro texnikasini, musiqa tahlilini, sahna madaniyatini va san'atga bo'lgan qarashni o'z ichiga olgan kompleks yondashuvni talab qiladi. Kollej o'quvchilariga estrada xonandaligini o'rgatish, ularga nafaqat texnik ko'nikmalarni balki ijodiy yondashuvni, his-tuyg'ularni ifodalashni va auditoriya bilan aloqani o'rnatishni o'rgatish zarur. Bu jarayon natijasida o'quvchilar nafaqat yaxshi xonanda bo'lishadi, balki san'atni tushunadigan va qadrlaydigan ijodkorlar sifatida rivojlanadilar.

ADABIYOTLAR:

- 1.Dmitrieva, E. Estrada xonandaligi: Asoslar va metodika. Moskva: Akademiya, 2013.
- 2.Shonov, R. Xonandalik san'ati va uning o'qitish metodikasi. Toshkent: O'qituvchi, 2017.

Date: 17thDecember-2024

3.Ruzimov, A. Ovoz texnikasi va estrada ijrosi. Sankt-Peterburg: Musiqiy soha, 2011.

4.Xayitov, S. Estrada xonandaligini o'rgatish metodikasi. Toshkent: San'at, 2015.

